

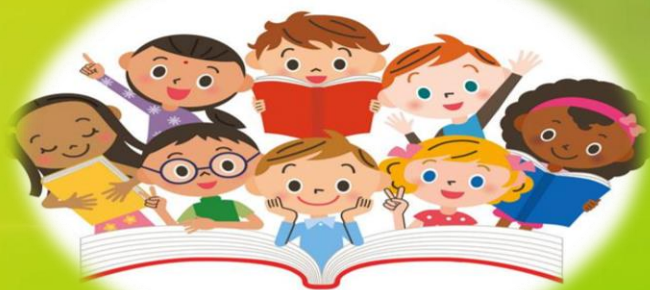
Сучасні тенденції розвитку дошкільної та початкової освіти в контексті НУШ: наступність

*Ковальська О. П., кандидат
педагогічних наук, завідувач кафедри
теорії й методик дошкільної та
початкової освіти - тренер НУШ*

ШНОВА

УКРАЇНСЬКА ШКОЛА

Сучасні технології – 5 років !

ФОКУС-ГРУПА ► ДИРЕКТОРИ ШКІЛ ФАРШИРОВАНА РИБА

“Сьогодні у нас дві проблеми в навчанні. Перше – це перевантаженість предметами. Однозначно такого обсягу не може бути. І друга проблема – те, що ми даємо суто навчальний матеріал. Випускник нашої української школи не вміє застосувати набуті знання у житті. Він як фарширована риба, розумієте? Нібито і риба, але не плаває”.

ВАША САМОСТІЙНА
ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ
ВІДБУВАТИМЕТЬСЯ У
МАЙБУТНЬОМУ, ДЛЯ ЯКОГО
ХАРАКТЕРНІ

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ

ТОТАЛЬНА ІНФОРМАТИЗАЦІЯ

НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ ТА МІНЛИВІСТЬ УСІХ
СФЕР ЖИТТЯ

ШВИДКІСТЬ СТАРТІННЯ ІНФОРМАЦІЇ

ЗМІНА СПОСОБІВ ОРГАНІЗАЦІЇ
ДІЯЛЬНОСТІ

ЗВ'ЯЗОК МІЖ ОСВІТОЮ ТА ЕКОНОМІЧНИМ ЗРОСТАННЯМ

У найбільшому в історії
світовому рейтингу
загальноосвітніх шкіл
Україна в 2015 році посіла

38 з **76**
місце з країн

Дослідження проводила
Організація економічної
співпраці і розвитку

Сінгапур

Естонія

Польща

...

Україна

РЕЙТИНГ ВІДОБРАЖАЄ ПРЯМИЙ ЗВ'ЯЗОК МІЖ
ОСВІТОЮ І ЕКОНОМІЧНИМ ЗРОСТАННЯМ КРАЇН

ЗАПИТ НА ЗМІНИ В ОСВІТІ

Інститут соціальної та політичної психології НАПН України (2016 р.)

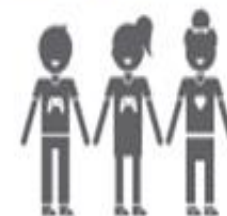

**“Вітчизняна
освіта потребує
реформування”**

дотримуються такої думки

90,1% педагогів

81,5%
школярів

КОРЕЛЯЦІЯ ІЗ ПОТРЕБАМИ МІЖНАРОДНОГО РИНКУ ПРАЦІ

35% ключових компетентностей, необхідних на ринку праці у світі, найближчим часом зміняться – за експертними оцінками, які були озвучені на початку 2016 р. на World Economic Forum

**У 2020 РОЦІ ДЛЯ УСПІШНОГО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ
БУДУТЬ ПОТРІБНІ ТАКІ НАВИЧКИ:**

уміння
вирішувати
складні
завдання

критичне
мислення

креатив-
ність

управління
людьми,
навички
координації
та взаємодії

емоційний
інтелект

судження і
прийняття
рішень
(важливим
буде не тільки
якість, але і
швидкість
прийняття
рішень)

клієнто-
орієн-
товність,
уміння
вести
перего-
вори

когнітивна
гнучкість

Мета Нової української школи

Лілія Гриневич:

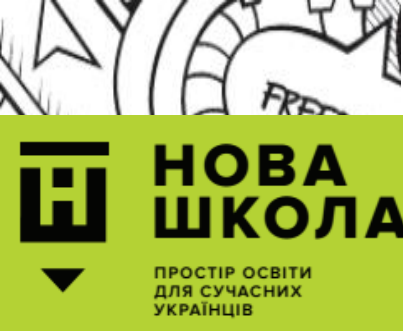
- «Ціль нової школи - успішний випускник, інноватор та відповідальний громадянин. Школа повинна зробити людину успішною...»

Виклики сучасної школи – 9 змін

- ▶ Дитина – індивідуальність
- ▶ Батьки – партнери
- ▶ Умотивований вчитель
- ▶ Навчання збільшиться до 12 років
- ▶ Автономія школи
- ▶ Справедливе фінансування
- ▶ «Гроші ходять за дитиною»
- ▶ «Так» інклюзивній освіті
- ▶ Нова школа – менше інтернатів

9 КЛЮЧОВИХ КОМПОНЕНТІВ

/01 Новий зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, необхідних для успішної самореалізації в суспільстві.

/02 Умотивований учитель, який має свободу творчості й розвивається професійно.

/03 Наскрізний процес виховання, який формує цінності.

/04 Децентралізація та ефективне управління, що надасть школі реальну автономію.

/05 Педагогіка, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками.

/06 Орієнтація на потреби учня в освітньому процесі, дитиноцентризм.

/07 Нова структура школи, яка дозволяє добре засвоїти новий зміст і набути компетентності для життя.

/08 Справедливий розподіл публічних коштів, який забезпечує рівний доступ усіх дітей до якісної освіти.

/09 Сучасне освітнє середовище, яке забезпечить необхідні умови засвоєння знань учнів, освітян, батьків не лише в приміщенні навчального закладу.

Формула Нової української школи

Постанова Кабінету Міністрів
України від 21 лютого 2018 р. № 87

ДСПО передбачає організацію освітнього процесу із застосуванням діяльнісного підходу на інтегровано-предметній основі з переважанням ігрових методів у першому циклі (1-2 класи) та інтегровано-предметній основі у другому циклі (3-4 класи).

Державний стандарт початкової освіти (зі змінами)

**1. Державний стандарт початкової освіти
(Затверджений Постановою Кабінету
Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87).**

**2. «Про внесення змін до Державного
стандарту початкової освіти» (Постанова
Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р.
№ 688).**

РОБОТА НАД СТАНДАРТОМ

2 роки
роботи

**Група авторів
з майже 100 осіб:**
учителі, експерти,
представники ГО,
учасники міжнародних
освітніх проектів

ВРАХОВАНО ДОСВІД 7 КРАЇН:

Фінляндії

Сінгапуру

Ірландії

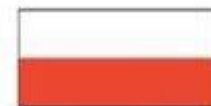
Шотландії

Франції

Канади

Польщі

ПІЛОТУВАННЯ НОВОГО ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ В 100 ШКОЛАХ - ПЕРШІ РЕЗУЛЬТАТИ

1

**Мотивація
не згасає:** дітям дуже
подобаються ранкові
зустрічі, діти хочуть
іти в школу навіть
на канікулах

2

**Розвиваються
комунікативні уміння:**
як у спілкуванні
між собою,
так і в спілкуванні
з учителем

3

Зростає автономність:
навчилися працювати
в групах без участі
вчителя, але уваги
вчителя потребують
на особистісному рівні

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗАЛИШАЮТЬСЯ НА ВИСОКОМУ РІВНІ

Засади, які покладено в основу Державного стандарту

Компетентнісний підхід

Діяльнісний підхід

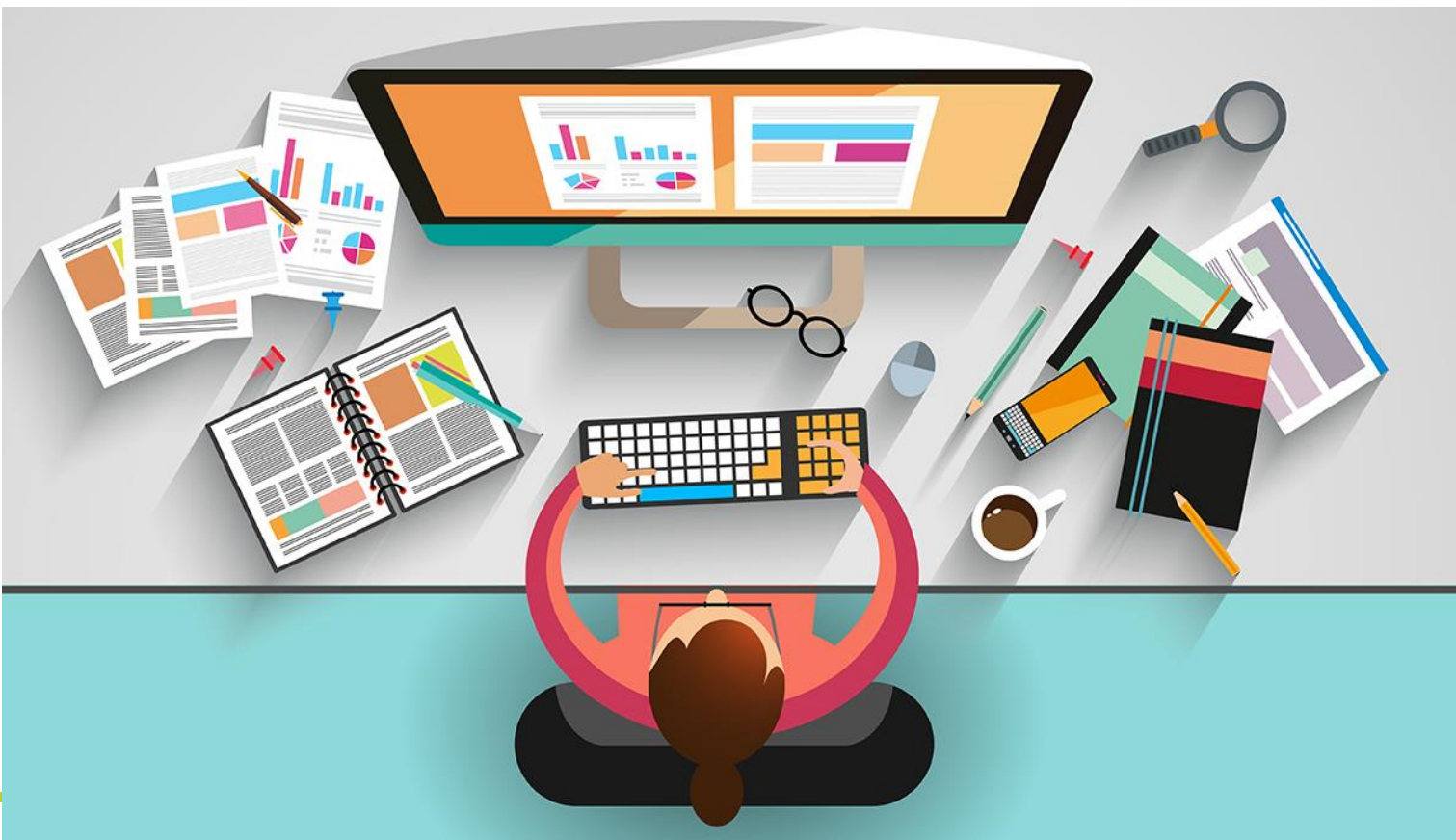
Особистісно орієнтоване навчання

Інтегровано-предметне навчання

Головна ідея Нової української школи і нового Стандарту, зокрема – **навчання, побудоване на компетентностях.**

(Шиян- з Інтерв'ю)

«Компетентнісний підхід»

«**Компетентність** – динамічна комбінація знань, способів мислення, поглядів, цінностей, навичок, умінь, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність».

(Нова українська школа: Порадник для вчителя/Під заг. ред. Бібік Н.М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206с.)

«Ключові компетентності освіти впродовж життя», визначені Європейським парламентом та Радою Європи:

- **Спілкування державною (і рідною, у разі відмінності) мовами.**
- **Спілкування іноземними мовами.**
- **Математична грамотність.**
- **Компетентності в природничих науках і технологіях.**
- **Інформаційно-цифрова компетентність.**
- **Уміння навчатися впродовж життя.**
- **Соціальна і громадянська компетентності.**
- **Ініціативність і підприємливість.**
- **Загальнокультурна грамотність.**
- **Екологічна грамотність і здорове життя.**

ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ МІСТИТЬ

- компетентності
- наскрізні вміння
- розподіл на 9 освітніх галузей
- загальні результати навчання
- обов'язкові результати навчання
- 4 варіанти базового навчального плану,
за яким школа самостійно конструює власний план

СПІЛЬНІ ДЛЯ УСІХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ КЛЮЧОВІ ВМІННЯ, ПРОПИСАНІ В ЗАКОНІ «ПРО ОСВІТУ»:

читання
з розумінням

уміння висловлювати
власну думку усно
і письмово

критичне та системне
мислення

здатність логічно
обґрунтовувати
позицію

творчість

ініціативність

вміння конструктивно
керувати емоціями

оцінювати ризики

приймати рішення

розв'язувати
проблеми

здатність
співпрацювати
з іншими людьми

9 ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ

мовно-літературна

математична

природнича

технологічна

інформатична

соціальна і
здоров'язбережна

фізкультурна

громадянська
та історична

мистецька

“Формування усіх ключових компетентностей відбувається через компетентнісний потенціал кожної освітньої галузі”.

(Р. Шиян)

За словами Романа Шияна, це дозволяє розвивати одну й ту ж компетентність **наскрізно**, через **усі освітні галузі**.

Для кожної освітньої галузі
визначено:

- мету;
- загальні результати галузі;
- очікувані результати навчання.

* Очікувані результати навчання
і варіанти інтеграції винесено на
рівень Типових освітніх програм.

МОНУ затверджено:

- 2 Типові освітні програми** (О. Я. Савченко та Р. Шияна)

- 8 Нетипових програм (інших) :**
 - Освітня програма за системою розвивального навчання Д. Б. Ельконіна, в. В. Давидова (1- Київ); (2-Харків).
 - Освітня програма за педагогічною технологією «Росток».
 - Освітня програма «Початкова школа: освіта для життя».
 - Освітня програма «На крилах успіху».
 - Освітня програма за вальдорфською педагогікою.
 - Освітня програма «Світ, в якому я живу».
 - Освітня програма «Інтелект України».

ЗАГАЛЬНІ ТА ОБОВ'ЯЗКОВІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ЗАГАЛЬНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Дотримується
норм правової
взаємодії

ОБОВ'ЯЗКОВІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ – після 2 класу

Визначає авторство
власних робіт.
Виявляє повагу
до авторства
інших осіб

ОБОВ'ЯЗКОВІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ – після 4 класу

Дотримується
правил
використання
власних
і чужих
творів

- Водночас закон “Про освіту” дає педагогам можливість розробляти унікальні **авторські програми** – виключно на основі Стандарту.
- Щоправда, для цього доведеться затвердити таку програму в Державній службі якості освіти.

Освітня програма закладу

- **Освітня програма закладу** - це єдиний комплекс освітніх компонентів (предметів, дисциплін, індивідуальних завдань, контрольних заходів тощо), спланованих і організованих закладом загальної середньої освіти для досягнення учнями визначених результатів навчання.
- Освітня програма закладу освіти може бути наскрізною (з 1 по 11/12 класи) або для певного рівня освіти.
- На основі Типової освітньої програми (О. Савченко, Р. Шиян), школа розробляє свою **Освітню програму закладу**, яку схвалює педрада і затверджує керівник закладу освіти (на кожен навчальний рік, у відповідності із вимогами пункту 33 Закону України «Про освіту»).
- Освітня програма школи повинна бути сформована з урахуванням освітніх потреб учнів та їхніх батьків (**варіативний складник**).

Варіативний складник

Використання годин варіативного складника навчальних планів може йти на:

- ✓ Збільшення годин на вивчення окремих предметів інваріантного складника.
 - ✓ Упровадження курсів за вибором.
 - ✓ Проведення індивідуальних консультацій та групових занять.
- * При розподілі варіативного складника навчального плану слід враховувати, що гранично допустиме навантаження вираховується на одного учня, а уроки фізичної культури не враховуються при визначенні цього показника.*

Календарне та поурочне планування

- ✓ Здійснюється вчителем у довільній формі, у тому числі з використанням друкованих чи електронних джерел тощо.
- ✓ Формат, обсяг, структура, зміст та оформлення календарних планів та поурочних планів-конспектів є *індивідуальною справою вчителя.*
- ✓ Встановлення універсальних у межах закладу загальної середньої освіти міста, району чи області стандартів таких документів є **неприпустимим.**

* («Інструктивно-методичні рекомендації щодо вивчення в закладах загальної середньої освіти навчальних предметів та організації освітнього процесу у 2018/2019 навчальному році» - Додаток до листа Міністерства освіти і науки України від 03. 07. 2018 р. № 1/9-415).

Календарне планування

- ▶ Календарне планування визначає **співвідношення часток освітніх галузей**, що реалізуються через інтегровані курси або окремі предмети, і можуть відрізнятися за тижнями.
- ▶ Баланс навчального часу між галузями періодично унормовує учитель/вчителька, який/яка самостійно щотижня приймає рішення про розподіл **20-відсоткового резерву часу** (для вдосконалення вмінь, дослідження місцевого середовища (довкілля), у якому мешкають діти, краєзнавчих розвідок, дослідницько-пізнавальних проєктів та екскурсій, зокрема з ініціативи дітей).
- ▶ **Корекційно-рефлексійний тиждень** - пропонується проводити наприкінці кожної чверті для подолання розбіжностей у навчальних досягненнях учнів.

Формувальне оцінювання –

це “відстеження особистісного розвитку здобувача/здобувачки та хід набуття нею навчального досвіду і зазначених компетентностей”.

Тобто оцінювати мають поступ дитини, а не її відповідність певному ідеалу (тобто точкою відліку мають бути саме результати кожної окремої дитини).

У 1-2 класах передбачається виключно формувальне оцінювання, а в 3-4 класах до нього додається підсумкове і поточне.

Переваги формувального оцінювання

- Учні не бояться висловити свою думку, помилитися.
- Відсутній ефект накопичення помилок, невдач.
- Немає «ярликів»: «У мене погано!», «Ти – Молодець!»
- Психологічний комфорт дитини від перебування у школі.
- Фіксація учнем особистісних досягнень.
- Формується вміння оцінювати свої дії, дії однокласників, згідно загальноприйнятих норм і правил.
- Адекватна оцінка, самооцінка, взаємооцінка.
- Формується культура спілкування, культура оцінювання.
- Позитивний настрій.
- Розвиток в учня вміння вчитися і бажання вчитися.

НОВИЙ СТАНДАРТ ПОТРЕБУЄ ЗМІНИ НЕ ЛИШЕ ЗМІСТУ ОСВІТИ, А Й МЕТОДІВ НАВЧАННЯ, ЩО ВИМАГАЄ ЗМІНИ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

ДО ЦЬОГО

ЯК БУДЕ

Педагогіка партнерства. Батьки - партнери

Батьки, діти, вчителі – одне ціле.

НОВА
УКРАЇНСЬКА ШКОЛА

Основні принципи «педагогіки партнерства»

1. Повага до особистості.
2. Доброзичливість і позитивне ставлення.
3. Довіра у відносинах.
4. Діалог-взаємодія-взаємоповага.
5. Розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків).
6. Соціальне партнерство (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей).

Основні ідеї дитиноцентризму

1. Активність учнів в освітньому процесі, орієнтація на досвід та інтереси учнів.
2. Організація освітнього середовища, яке відображає інтереси і потреби дітей.
3. Практична спрямованість навчальної діяльності, взаємозв'язок особистого розвитку дитини з її практичним досвідом.
4. Врахування індивідуальних потреб й інтересів кожної дитини, її вікових та індивідуальних особливостей.
5. Забезпечення основних прав і свобод дитини в усіх проявах її діяльності.
6. Розвиток самостійності, залучення до процесів прийняття рішень.
7. Розвиток спільноти класу, де інтереси кожної дитини узгоджуються з інтересами колективу класу.

«Z» - інші!

- ✚ Мобільні
- ✚ Можуть взаємодіяти з різними людьми
- ✚ Швидко перемикають увагу
- ✚ Мають кліпове мислення
- ✚ Візуали
- ✚ Надають перевагу здоровому способу життя
- ✚ Не схильні до субординації.
- ✚ Пошук - те, що вони вміють найкраще.
- ✚ Їхні почуття - це смайли та статуси.
- ✚ Глобальне мислення.

ЦІННОСТІ «Z»

- ✚ Багатий внутрішній світ і потреба захистити його.
- ✚ Повага до особистого простору інших людей.
- ✚ Високий рівень досягнення майстерності в обраній сфері.
- ✚ Прагнення до лідерства.

Проблеми, з якими стикаються «Z»

- Депресії та інші душевні розлади
- Дуже залежні від оцінок
- Тролінг , кібербулінг
- Самотність

Необхідні умови успішного запровадження змін

Бачення	Вміння	Стимули	Ресурси	План дій	=	Зміна
—	Вміння	Стимули	Ресурси	План дій	=	Розгубленість
Бачення	—	Стимули	Ресурси	План дій	=	Тривога
Бачення	Вміння	—	Ресурси	План дій	=	Опір
Бачення	Вміння	Стимули	—	План дій	=	Розчарування
Бачення	Вміння	Стимули	Ресурси	—	=	Розпорошеність

Інформація

Знання

Досвід

Зворотний зв'язок

